

Új hagyomány a régiek elismerésére

Juhász Dósa János

A Csemadok Országos Tanácsa még tavaly döntött arról, hogy évente megünnepeli a Magyar Kultúra napját, s azon Életmű Díjjal jutalmazza azokat, akik az eltelt hatvan esztendőben sokat tettek a Csemadokért, s a szlovákiai magyar közművelődésért. Első alkalommal a hatvanéves évforduló jegyében került sor a meghitt, igen hangulatos ünnepségre a galántai Városi Művelődési Központban.

Az öt díjazott: Ág Tibor népzenekutató, Újváry László tanár, Őszi Irma népművelő, Gál Sándor író és Takács András néptánckutató, akik a méltatás után a Csutak Adrienn által készített emléklapet vehették át.

Az egyetlen gömöri díjazott, Takács András, a felvidéki néptáncosok Bandi bácsija a Csoltó melletti Sajótibán született, pályáját pedagógusként kezdte, majd profi táncosként folytatta. Az ötvenes évek elején a Magyar Népművészeti Egyesület, a Népes művészeti vezetője és koreográfusa volt, annak megszűnése után évtizedekig a Csemadok néptáncművészeti szakelőadójaként dolgozott, s az Ifjú Szivek igazgatójaként vonult nyugdíjba. Az élete sok más pályatársához hasonlóan igen kalandos volt, 1969-ben a Csemadok Központi Bizottsága országos titkárává nevezték ki, de a Prágai Tavasz elfojtása után kizárták a pártból, s őt is csak 1989-ben rehabilitálták.

Újváry László lévai tanár szintén megjárta a poklot 1969 után, ugyanis a megígért komáromi színházigazgatói állás helyett még azért is harcot kellett vívnia, hogy benzinkutasnak felvegyék. De mivel akkoriban szent volt a munkához való jog, el sem engedték 16 évig, az ún. rendszerváltásig. De egy idő után a rendszer megengedte a számára, hogy legalább amatőr színpályán rendezhessen. 1989 után ismét visszatért nem csak az iskolába, hanem a vers- és prózamondók táborába is, és számtalan diákot készített fel, sőt maga is szervezett-szervez szavalóversenyeket.

Ág Tibor ugyanazt a szerepet vállalta a népzene felgyűjtésében, mint Takács András a néptánc területén. 1953-ban még egyetemi tanári állását is otthagyta, hogy idejét teljes egészében a szlovákiai magyar közösségnek szentelhesse. Előbb a Népes művészeti vezetője lett, később Galántán a Kodály Zoltán Daloskör első vezetője. Takács Andrással együtt néptánc- és népdalgyűjtő körutakra jártak, s mindketten közkinccsé tették, amit Csallóköztől a Bodroghözíig felgyűjtöttek.

Gál Sándort elsősorban íróként jegyzik az egyetemes magyarság lexikonában, de nem csak az íróasztal mögött végzett jelentős munkát, hanem különböző társadalmi szervezetekben, így a Csemadokban is évtizedekig tevékenykedett. A Csemadok Kassa-környéke Területi Választmányának több évtizedig volt az elnöke, egyik alapítója a kassai Thália Színháznak, de jelentős szerepet vállalt az Anyanyelvi Konferencia munkájából is. S ő volt az, aki akkori küzdelmeinket, min-

dennapjainkat tollával meg is örökítette. Megjelent írásai, kötetei a bizonyítékai az elmúlt évtizedek harcainak, sikereinek.

S ötödikként, de nem utolsósorban egy ízig-vérig Csemadok-munkás: Ősziné Györös Irma, aki a semmiből szervezett kulturális életet az érsekújvári járásban. Ha kellett, sárban, hóban, tikkasztó hőségben járta a magyarul lakta falvakat, és tartotta az emberekben a magyarságtudatot.

Az ünnepségen többek között fellépett a galántai Kodály Zoltán Daloskör, a nemeskosúti Berkenye Néptáncgyűttes, Jakubecz László és Zsapka Attila. Sajnálatos viszont, hogy a rendezvényt bár országos ünnepnek hirdették, de a közép- és kelet-szlovákiai régiót senki sem képviselte Galántán.